

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

PÉNTEK, 1944 JANUÁR 14
73. évfolyam 10. szám

Előfizetésben:

Évente 840 félévire 420
negyedévre 210 havonta 70

Szó sincs félelemről

Stockholm, jan. 13.

A Reuter hírközlő értesülése szerint, Knox az USA tengerészeti minisztere, a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a japán hajóhad és egyéb tengerészeti kötelékei tartózkodnak a nyílt harcba indulástól. Bolond volna azonban az — mondott továbbá a miniszter —, aki abban a hiedelemben él, hogy az a visszavonultság a japán tengeri haderő gyöngeségét jelenti és így fél a harcbaállástól.

Bolgár óvintézkedések

Szófia, jan. 13.

Krisztov bolgár régens a belügyminiszter utján utasította az ország polgármestereit, tegyék meg a szükséges intézkedéseket, hogy a vidékről be-menekülő, illetve betódulókat megfelelően elhelyezhessék elláthatassák és gyorssegélybe részesíthessék. A forgalom zavartalan lebonyolítása érdekében a helyőrségek is nyújtanak segítségét.

Alhírtérjesztés

Konstantinápoly, jan. 13.

Külföldi hírforrás úgy tudja, hogy Orbay a londoni török követ átveszi a török külügyminisztérium vezetését. Török politikai körökben a hírt alapatlannak mondják. Miniszter ugyanis csak az lehet, aki egyúttal a képviselőház tagja is. Orbay tehát csak úgy lehetne miniszter, ha előbb beválasztanák a nagy nemzetgyűlésbe, amiről azonban szó sincs.

Öngyilkos konzul

Genf, jan. 13.

Sir Antony Georg Anglia balti-morei főkonzulja öngyilkosságot követett el. Hivatalos helyen gyógyíthatatlan betegséggel indokolják az öngyilkosságot.

Borsótörés

Stockholm, jan. 13.

Bernard Shaw az ír származású, de naturalizált világhírű drámaíró politikai véleményeivel már sok borsót tört az angol kormány és általában az angol politika vezetőinek orra alá. Most az az angol terv ellen szállt síkra, amelynek célja Németország szétzúzása. Shaw — többek között — azt mondja, az angol kormány gyáva és szegényletes módon hajtja végre tervét. Bizonyíték arra az a szörnyűség, ahogy az angolszász repülő leginkább gyermekotthonokat és kórházakat rombolnak le. Majd így folytatja: Állíthatjuk nyugodt lekiismerettel, hogy az egyes nemzeteknek háborús pusztításai olyan borzalmasak, mint a mienk. Például állítja a Berlinben és Brémenben elpusztított gyermekotthonokat.

Kercsnél sikertelen marad a bolsevista támadás

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli. Kerestől északkeletre a német csapatok elhárították a bolsevisták légiereitől támogatott erős támadását.

Dnjepetrovszk délnyugati részén szintén eredménytelenek maradtak az ellenség támadásai.

Kirovograd harctérségében továbbra is tart a szovjet csapatok támadása. Egy német felderítőcsapat, lendületes ellentámadással, visszahódított egy elvesztett helységet és magaslati térséget. Számos hadifogoly jutott német kézre és zsákmányul esett 12 löveg.

Cserkaszitól délnyugatra meghiusult számos ellenséges előretörés.

Pogrebistye délnyugati részén a német csapatok súlyos védelmi-harcokban állanak előretörő ellenséges erős csapatokkal. A várostól délnyugatra a német ellentámadások tegnap is sikerrel jártak. Az egyik páncélos harckocsi hadosztály csapatai elpusztítottak egy szovjet dandárt és zsákmányul ejtettek 50 löveget.

Berdicsev nyugati s Novgorod-Volynsk harctérségében a német csapatok elutasítottak több szovjet támadást.

Reccsánál még tartanak a heves küzdelmek.

Vitebsz harctérségében ismét meghiusultak a szovjet csapatok valamennyi támadásai. Különösen a város délkeleti részén szenvedett az ellenség súlyos veszteséget. Elpusztult 66 szovjet páncélos és zsákmányul esett 15 löveg.

A keleti arcvonalon az utóbbi két napon elpusztult 359 ellenséges páncélos és 49 repülőgép.

A délolaszországi arcvonalon Venafrotól nyugatra továbbra is tartanak a heves védelmi küzdelmek. Cervano helysége és várostól északnyugatra egy hegykup, kemény harcok során elveszett. Az arcvonal többi szakaszairól csak helyijelentőségű harctevékenységről érkeztek jelentések.

Ahogy arról a különjelentés már beszámolt, az északamerikai bombázó kötelékektől január 11-én a német Birodalom területe ellen vezetett támadásuk során súlyos veszteséget szenvedtek. A német vadászrepülő, rombolók és a légvédelem valamennyi alakulatának összefoglaló tüze következtében az ellenséges repülő támadásainak nem volt hatásuk. Újabb jelentés szerint a német légvédelem lelőtt 136 északamerikai repülőgépet, köztük 124 négymotoros bombázót — anélkül, hogy céljukat elérhették. Valószínűnek vehető, hogy még több repülőgép is elpusztult.

Mindig csak másét

Peking, jan. 13.

A kínai sajtó nagy fölháborodással foglalkozik azzal a legújabb nyilvánoságra került hírral, hogy Roosevelt és Churchill a teheráni tárgyalások során a Szovjetunióknak nemcsak Európában, hanem külső Mongólia területére is elismerte különleges érdekelt-ségét.

A Külső Mongólia mostani helyzetét, illetve állapotát Kína népe csak átmenetinek tartja és várva-várja, a napot, amikor külső Mongólia ismét maradéktalanul kínai befolyás és birtokba jusson. Roosevelt és Churchill ismét más nemzetek rovására tettek engedményeket, de ahhoz Kína népe sohasem járul hozzá. Külső Mongólia elvitathatlan része a kínai köztársaságnak. Ezt már akkor is határozottan kifejezésre juttatta, amikor a szovjet-kormány 1936-ban Urgában (most Ulan Bator, ami Vörös hőst jelent) főállította

kormányát, ami miatt Kína erélyes tiltakozást is intézett a szovjet kormányhoz. Külső Mongólia területén ma is állnak bolsevista csapatok, dacára annak, hogy Kína az ellen tiltakozik.

A több éven át tartó háboruban Kína legyöngült és annak tetejébe most meg kellett érnie azt is, hogy szövetségesei elajándékozzák területének egy részét.

Ifjusági bíróság

Szófia, jan. 13.

A bolgár szobránye még múlt évben megszavazta az ifjusági bíróságok létesítésére vonatkozó törvényjavaslatot. A törvény március 1-én lép életbe és az első ifjusági bíróságot Plovdivban szervezik meg. Ugyancsak Plovdivban építik az ország első ifjusági javítóintézetét.

Építőanyag zárolása

Zágráb, jan. 13.

A horvát kormány rendeletet bocsátott ki, amelynek alapján cement, téglát, ablaküveget ezentul csakis hadifontosságú építkezésekhez szabad fölhasználni. Fenti anyagok készletét ez illetékes hatóságok nyilvántartásba vették és kiszolgáltatásuk hatósági engedély alapján történik.

Kommunista egyetem

Stockholm, jan. 13.

Eddig még meg nem erősített hír szerint a Szovjetunió politikai ügynökeinek szorgalmazása alapján Chicagóban kommunista egyetemet létesítettek. Az alapítási és fenntartási költségeket nagyrészt az USA állam fedezi. Ha igaz — eddig 3500 hallgató iratkozott be az egyetemre.

„Az egyke az egész nemzet betegsége”

Dr. Hetenyi Rezső, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye alispánja érdekes előadást tartott a Nemzetpolitikai Társaság vitaestjén az egyke nagy problémájáról. Rámutatott az országnak ebből a szempontból legveszélyeztetettebb területére a Garam és Ipoly völgyére. Az itt lévő községekben az utóbbi években valóságos járványszerűen terjed az egyke. Felsorolta, hogy mint alispán, saját vármegyéjében milyen eszközökkel igyekezett ezen a szörnyű népbetegségen segíteni. Elrendelte, hogy egykés nem vásárolhat földet, nem részesülhet katonai fölmentésben, kedvezményben vagy kiüntetésben és nem lehet előljáró. Ezek a szigorú intézkedések meg is hozták az eredményt. Az egyke nemcsak egy terület, vagy egy társadalmi osztály betegsége, hanem az egész nemzeté, melynek erkölcsi, társadalmi és gazdasági okai vannak és ezért mind a három vonatkozásban meg kell keresni a gyógyítás eszközeit.

Az előadáshoz elsőnek Ravasz László szólt. Hangoztatta, hogy míg régen karddal foglaltak hazát, ma a kardot a rendszeres gyermekszületésnek kell pótolnia. Szükség lenne az egyetemen népszaporodási tanszékre tudományos intézet létesítésére, amely e kérdéssel foglalkoznék. Kivételes hatalommal felruházott kormánybiztost kellene kiküldeni, hogy az egyke ellen minden eszközzel küzdeni lehessen.

Vitéz Markóczy Antal nyug. altábornagy szerint az egyke nem gazdasági hanem erkölcsi kérdés. Pataky Tibor államtitkár ankét összehívását indítványozta, amelynek keretében megvitátnák a teendőket, majd ismertette a kormány eddigi intézkedéseit. Vitéz Vass Elek fölbirtokpolitikai vonatkozásban szólt a kérdéshez és rámutatott a nagybirtok főhibájára, hogy nem köti magához a szaporulatot, hanem a városra zudítja.

Francia hadifogoly doktorál

(B. L.) A Montpellier-i egyetem jogi fakultása a Németországban hadifogolyként internált René Peyte egyetemi hallgatót a német hadifogolygyámoló szervek úján benyújtott doktori értekezése alapján doktorrá avatta.

Az egyetemi hallgató-hadifogoly egy igen érdekes, a német forrásmunkákra és a német közgazdasági jogra támaszkodó irodalom alapján a társaságok tökebefektetésével kapcsolatos jogi kérdésekről írta meg disszertációját. A hír annyiból érdekes, amennyiben az világot vet a német hadifogolygondozás alaposságára.

Idegenforgalom

Pozsony, jan. 13.

A szlovák idegenforgalom szövetsége 50 hazai kerületben, azonkívül Berlinben és Budapesten van hivatalos képviselője. Szlovákia idegenforgalmának ügyét 747 vállalat intézi, amelyek 17 ezer, 227 panzió és szanatórium pedig közel 10 ezer ágygal rendelkeznek.

A Pancsovai Nagyrét Női Táborának adománya

A nagyrét magyarságának szíve újból megdobbant. Abban a nagyon is szerény anyagi helyzetben, amelyben él, még mindig megtalálja az utat mások segítségére. A Magyar a Magyarért Női Tábor tevékeny elnöknője, Csanády Péterné kezdeményezésére és irányítása mellett már másodízben gyűjtöttek a pancsovai magyar Napközi Otthon részére élelmiszereket szép eredménnyel.

Az adakozók élén maga az elnöknő áll, utána sorakoznak: Horváth Istvánné, Kiss Ferencné, Szónoki Jánosné, Kalmár Julia, Horváth Jánosné, Tojzán Józsefné, Nagy Józsefné, Kórodi Ferencné, Győri Ferencné, Ambrus Józsefné, Berta Mihályné, Rancz Jánosné, Erős Jánosné, Rancz Pálné, Kasler Józsefné, Ágó Péterné Salamon Istvánné, Dvorki Józsefné, Bába Pálné, Biszak Albertné, Takács Illésné, Dudás Viktória. Az összegyűjtött élelmiszereket Hanyecz Antalné pénztárosné és Horváth István ellenőr aláírásával ellátott jegyzék kíséretében Pancsovára szállították a rendeltetési helyre, ahol e szerint átvették 47.50 kg. babot, 18.50 kg. mákot, 27.50 kg. zöldséget, 18 kg. vöröshagymát és 120 kg. burgonyát. Mikor ezért a jólelkű adakozásért hálás köszönetet mondunk, egyúttal kérjük a magyarok Istenét áldja meg nagyréti testvéreinket azzal a boldogsággal, amelyet jóságukért megérdemelnek.

FODRÁSZNÖT

azonnali belépésre keres

MILAN női fodrász-szalón, Becskerek (a főpostával szemben). 31

Egyiptom követelése

Ankara, jan. 13.

Az angolok Egyiptomban folytatott politikája régi rákfenéje az országnak. A sajtó, de a parlament képviselőinek egy része is állandóan azért küzd, hogy az angol igát lerázza az ország nyakáról. Most a nemzetgyűlésben indítottak újabb előterjesztést. Az a határozott követelés került vita alá, amelynek célja az angol-egyiptomi szerződés revízióalávétele és megváltóztatása. A nemzeti képviselők ezt a háború befejezése utáni időre kívánják. Követelik azonban, hogy azonnal távolítsák

el a brit hadsereget Szudánból, mert arra ott semmi szükség sincs. A képviselők szerint Szudán az egyiptomi nép ellátása szempontjából életbevágóan fontos és így nem maradhat továbbra is idegen ellenőrzés alatt. Egyiptom népének elvitathatatlannak az a joga, hogy függetlenségét biztosítsa lássa.

A nemzetipárt képviselőinek újabb parlamenti vitája kínos helyzetbe sodorta a kormányt, főleg azért, mert a követelések híre, a legszigorubb cenzura ellenére is nyilvánosságra jutott.

Jovánovics Arsza röpirata

Belgrád, jan. 13.

A horvát komunistapárt agitációs bizottságának kiadásában röpirat jelent meg, amelynek szerzője Jovánovics Arsza. A röpirat címlapján a következő sokatmondó felírás ékeskedik:

„Jugoszlávia katonai összeomlása.“

A röpirat sértegeti a szerb népet, a jugoszláv tisztikart amelyet szoluni srbijanac katonatiszti klikknek nevez. Csupa gyanúsítás, sértés, bántalom-ból áll és egy szava sincs a szerbek hősi küzdelméről. Az emlékeket kiméletlenül bepiszkolja.

Ugyanugy — mondja Jovánovics — mintahogy a belpolitikában foly a terror Jugoszlávia nemzetiségei fölött, a katonaságnál is az áldatlan politika miatt türehtelenné vált a helyzet. Ugyanazt a politikát, amely a belpolitikában a nagyszerb hegemoniáért folyt, üzte a katonaságnál a szoluni srbijanac katonatiszti klikk. Azok akik a szoluni arcvonalon hadnagyokká és kapitányokká voltak, igen kevés, vagy semilyen iskolai képzettséggel, de a jugoszláv hadseregben csak marókapaszkodtak még a tábornoki rangokig is. Göröcsösen belekapaszkodtak azokba a magas rangokba, állásokba és címjükkkel mindenkit legázoltak, aki onnét el akarta őket távolítani. Nem tűnnek semmit, ami nem szerb.

Gyűlölték a horvátokat a horvát kérdés fölvetése miatt. Frankovácoknak nevezték őket. Igaz, a horvátok távol tartották magukat a katonaságtól, aminek oka azonban a hegemonista

srbijanac klikk volt. Állítom, hogy a horvátok nagy részét. A szlovénokat „németeknek“, a makedoniaiakat „bolgároknak“ csufolták. Csak a srbijanacok nevezhették magukat szerbeknek, a többi nemzetiségűeknek „csak a jugoszláv“ nevet viselhet.

A többi nemzetiségűnek, már mint katonának nem volt szabad mást mint szerb dalt énekelni, vagy játszani. Egy horvát tiszt — például — egy esetben, jó hangulatában a zenészeket kérte, játszanak el egy horvát nótát. Erre a szerb tiszt fölényes hangon odaszólt a zenészeknek: Hagyjátok abba és játszatok el nekem a „Zaklah joj szina Jováná“ című dalt! A magas rangokat mindenütt szerbek viselték és pozíciójukat gazdagodásra és nem teljeseen „fair“ dolgok etkövetésre használták ki. A katonai iskolákba leginkább csak a tábornokok fiai kerültek. Az oktatás nem folyt kielégítően és egvoldalu volt. És így tovább folytatja Jovánovics a Titóbandák vezérkari főnöke gyűlölködését.

A belgrádi Vreme elkeseredetten fűzi mindehhez, milyen lehet Titó legfőbb vezérkarában a hangulat, a szerbekkel szemben hogyha egy ember, akit neve és előneve alapján szerbnek lehet mondani ilyeneket ír Titónak amikor a szerbről beszél, nincs más jelzője mint az, hogy „aruló“.

A lap végül megállapítja, Jovánovics szennyíratát még akkor fogalmazta meg mielőtt Titó megkezdte szerbelenes hadjárátát.

Szilveszter-est

Torontáltordán

A tordai „Női Tábor“ Szilveszter, majd első és másodikán este nagyszabású előadást rendezett a Szövetség nagytermében. A közönség mind a három este zsufolásig megtöltötte a hatalmas termet. Színre került „A piros bugyelláris“ c. népszínmű 3 felvonásban. A rátermett ifjak tudásuk legjavát adták. Konferálást Bálint Endre segédtanító a sugást pedig Benák Imre végezték a legnagyobb hozzáértéssel. A következő ifjak játszottak, temperamentumosan: Gyermán Etelka, Molnár Mihályné, Faludi Veronka, Kukli Istvánné, Szekeres Zsuzsika, Simon Esztiike, Sári András, Bálint Endre, Német Mátyás, Gulyás Mihály, Csorba István, Tatics Antal, Czako István, Kovács János, Kukli István, Szekeres András és Gyenge Árpád. A darab betanítását Sári András és Bálint Endre végezték

szakszerűen. Mély elismerést a rendezésért a „Női Tábor“ több tagja érdemel, de különösen ki kell emelnünk Patakinét, aki a töle telő legnagyobb buzgalommal szorgoskodott és fáradozott a rendezés munkájában. Az énekeket zenével Horváth Pál és Lippai András kísérték szakszerűen.

Harminc év múltán jelentkezett egy holtta nyilvánított honvéd. Felkér Géza sümegprágai földmives még az első világháború idején eltűnt az orosz harctéren és a háború után holtta nyilvánították. Most majdnem harminc év múltán levél érkezett, tőle feleségéhez. Közli, hogy legkésőbb januárra hazaérkezik. A levélből kiderül, hogy Felker annak idején fogságba került és csak most, a megszálló német csapatok juttatták abba a helyzetbe, hogy visszatérhessen hazájába.

HIREK

Vasárnap	Jan. 31 nap
9	Kat. B1. Julián vt. Prot. B1. Marcell
Hétfő 10	Kat. Szent család Prot. Melánia
Kedd 11	Kat. Higin pk. vt. Prot. Ágota
Szerda 12	Kat. Ernő ap. Prot. Ernő
Csütörtök 13	Kat. Veronika Prot. Vidor
Péntek 14	Kat. Hilár pk. † Prot. Bódog
Szombat 15	Kat. Remete sz. Pál Prot. Lóránt

Időjárás: Enyhe csapadékos. Január 9-én a nap kel 7:31 és nyugszik 16:12, január 15-én 7:28 kel és 16:20 órakor nyugszik. 13 perccel hosszabbak a nappalok — **Holdváltások:** Első negyed 2-án 21 óra 4 perccor. Holdtölte 10-én 11 óra 9 perccor. Utolsó negyed 18-án 16 óra 32 perccor. Újhold 25-én 16 óra 24 perccor. Teljes napfogyatkozás 25-én. Nálunk nem látható.

Ma a Czikajló gyógyszer-tár Göring-gasse (Fő ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszer-tár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvos a Becskerek (Nagybecskerek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Jasznic Milán, lakik Horthy Miklós ucca 28. szám alatt.

Polgári iskolai magántanulók figyelmébe. Az írásbeli magánvizsgák szombaton, január 15-én reggel 7 órakor kezdődnek. Valamennyi magántanuló 7 órakor köteles az intézetben megjelenni.

Engesztelő szentmise. Vasárnap január 16-án délelőtt 10 órakor néhai Babkoviczné Biczók Rózsi volt tisztviselőnő lelkiüdvéért engesztelő szentmisét tartanak a becskerek-i róm. kat. plébánia-templomban. Január 19-én reggel 7 órakor pedig a pancsovai róm. kat. templomban gyászistentisztelet lesz.

Adományok. Biczók Ilona leánya elhunyt alkalmából 300 dinárt adományozott lapunk útján a becskerek-i róm. kat. árvaháznak.

— Özv. Tass Sándorné és gyermekei férje, illetve apjuk elhalálzásának évfordulója alkalmából 500 dinárt a róm. kat. árvaháznak, 500 dinárt pedig a Női Tábor napközi otthonának adományoztak.

— A Berberszki-telepi lakosok házszenelések alkalmából 1350 dinárt adományoztak lapunk útján a róm. kat. árvaháznak.

Az aranyfont áremelkedése. Törökországban az aranyfont ára ismét emelkedett és így 37 török papírfont értékével egyenlő.

Halálozás. Mint őszinte részvétellel értesülünk özv. felsőszőlősi Szőlősy Kálmáné, szül. hernádvécei Vécsei Kamilla december 29-én, élete 81-ik évében rövid szenvedés után Budapestben elhunyt. Az elhunytat gyermekei: felsőszőlősi Szőlősy Géza, Béla Sarolta férjzett Málk Józsefné, Imre, Eszter férjzett Stützel Dánielné és Kálmán gyászolják. Az elhunyt és családja a mult világháború előtt és közvetlen utána jelentős szerepet játszott Nagybecserek társadalmi életében.

(B. L.) **A Német Munkaarcvonal.** (DAF) kötelékébe tartozó egyik berlini nagyüzem az 1943 évi 15.000 márkával szemben az ötödik háborús évben, 1943-ban 340.000 birodalmi márka értékben bocsájtott ingyenes színház jegyeket az üzemközösség tagjai részére.

Dohányfőlöslég. Törökországban az 1942 évi dohánytermelésből még meg ma is 7 millió kg dohány áll rendelkezésre, amit a kormány a kereskedők útján szándékozik külföldre juttatni. A dohányvásárt január 25-én tervezik megtartani.

Német-albán gazdasági egyezmény. A szabad Albánia kormánya és Németország között gazdasági tárgyalások folynak, amelyek nagy előnyöket biztosítanak Albániának a gazdasági haladás és fejlődés tekintetében.

(B. L.) **A Német Munkaarcvonal.** 50—60 százalékos kedvezményrel havi 160.000 jegyet biztosít Nagy-Berlinben a munkásság számára.

Ötödik generáció szolgálja a Krupp-műveket. Az esseni Friedrich Krupp r.-t. műveket a Krupp család ötödik generációja szolgálja az üzemek vezetésében. A részvénytársaságot most egyes céggé alakították át és annak élére a boleni és albachi Krupp Alfréd okleveles mérnök került, mint tulajdonos.

NE FELEDKEZZÉL MEG MAGYAR KÖTELESSÉGEDRŐL
Támogasd a DMKSz Szövetkezeteit.

A melencei BMKSz fiók ifjúsági alosztálya nagy sikerrel színelőadást rendezett. Előadásra került egy szép Betlehemi jelenet karácsonyi énekekkel és 4 egyfelvonásos vígjáték: „Forog vagy nem forog“, „A füstös meg a Riska“, „Leánykérés“, „A 72-es őrház“. A szereplők voltak: Lankovits Irénke, Szőke Juliska, Rózsa Teruska, Magyar Etuska, Szücs Dezső, Halbweisz Károly, Oszvald József, Lankovits Géza, Müller János, Lankovits Dániel, Szőke András, Mircsov Antal, Puskás István, Kiss István, Kiss Imre. Akik mind tudásuk legjavát adták. Kiss Mariska első elemi és Kiss István 5. elemi iskola tanulók verseket mondtak nagy sikerrel. Az est sikeréhez nagy mértékben hozzájárul a két kis Törökbecsei vendégszereplő: Szücs István és Horváth Balázs hegedű és harmonika együttes, akik szép zenészműveket adtak elő s ezzel a közönség tetszését elnyerték. A rendező és a sugó szerepét nagy türelemmel és hozzáértéssel Liljakné Weiss Róza töltötte be, aki egyben anyagiakkal is hozzájárult a darabok sikeréhez. A bemondó szerepét Szücs Dezső segédtanító töltötte be nagy sikerrel. Az előadásnak az anyagiakon kívül igen nagy sikere volt a melencei szórvány magyarság között.

A Duce fogságának és kiszabadításának regényes története

A Palazzo Veneziától a Gran Sassoig

IRTA: LUIGI E. NEVETTO

49

Repülőgép érkezik Ponza szigetére

Ez volt az egész bucsuzatóbeszéd, amelyet a Professor fölött elmondtak. Holttestét sürgősen a hullaházba szállították és még az éjszaka folyamán a legnagyobb titokban eltemették.

A chiffrenek ez a példánya, amelyet a tengerésztisztoktól vettek el, a tábornokok birtokában volt. Ez a chiffre mentette meg a Ducet attól, hogy repülőgépen elvigyék és az Egyesült Államokba szállítsák. A titkos chiffre segítségével újból érintkezésbe léptek Lott de Vallo kapitánnyal, a Monte Blenbo parancsnokával. Anrico tábornok ugyancsak Umberto trónörökös nevében utasította a kapitányt, hogy a Ducet tartsa szigorú őrzet alatt addig, amíg egy repülőgép nem érkezik a szigetre; a repülőgép fogja Málta szigetére szállítani a Ducet. Minden más, a Duce elszállítására irányuló kísérletet meg kell akadályozni bármilyen eszközzel, tehát fegyverrel is. A Rómából érkező repülőgép pilótája Tavello kapitány lesz, kísérei Grandelott testőrezredes és Bernomalli testőrhadnagy. Mindhárom tisztnél külön igazoló irat lesz. A jelszó: U. M. B. 2—2. A repülőgép hosszan felvillanó kék és piros fényjelekkel közli a hajó fölé való érkezését.

Az igazoló iratokat már a délutáni órákban elkészítették. Ansaldo ezredes átalakult Grandelott testőrezredessé, a karabinieri hadnagy Bernomalli testőrhadnagy lett, csak a pilóta tartotta meg igazi nevét: Tavello pilótakapitány, Badoglio tábornagy kedvenc pilótája és bizalmas embere volt.

A három tiszt a repülőterre hajtattott, ahol már készen várta őket az utra kijelölt repülőgép.

Lott de Vallo kapitány, a Monte Blenbo parancsnoka partra szállott tengerészeivel megszállta a sziget egyetlen repülőterét. Az őrség parancsnokságát Georgian sorhajóhadnagyrá bizta, azzal az utasítással, hogy bárholnan érkezik repülőgép, azonnal jelentést kér.

Alig negyedórával az őrség elhelyezkedése után már megérkezett egy repülőgép. Lott de Vallo kapitány meglepetve fogadta az erre vonatkozó jelentést.

— Egészen rövid idővel ezelőtt beszéltem Rómával, a jelzett gép még nem is érkezhetett ide, — mondta töprengve.

Egy kis tengerészkülönítmény élén a repülőterre sietett és személyesen nézett körül, hogy mi történik. A gépet egy kapitányi rangban levő pilóta vezette, két utasa volt, egy karabinieri százados, meg egy főhadnagy. Lott de Vallo kapitány csak pillantást vetett rájuk és nyomban látta, hogy a körülmények egyáltalán nem egveznek a Rómából kapott értesítéssel.

— Tessék kiszállni — szölt a kapitány, a tisztnek.

A repülőgép utasai kiszálltak, a karabinieri százados felmutatta a római külügyminisztérium irásbeli utasítását: Mussolini azonnal kiszolgáltató. Valamennyien kitűnően beszéltek olaszul.

— Málta szigetére viszik a Ducet? — kérdezte Lott de Vallo kapitány.

— Igen, — felelték a tisztnek.

— Kérem, igazolják személyazonosságukat.

— Parancsoljon, — felelte a kapitány és sorra mind a három átnyújtotta igazoló irataikat. Lott de Vallo kapitány gondosan megnézett mindent, azután hátrább lépett és emelt hangon mondta:

— Kérem a jelszót!

— Átadtuk önnek a hadügyminisztérium irásbeli parancsát. Jelszóra nincs zsükség.

— A jelszót! — harsogta a kapitány.

Féloldalt lépett és intett a mögötte álló tengerészkülönítménynek; a tengerészkatonák vállukhoz kapták fegyvereiket. A karabinieri százados revolvért rántott, ebben a pillanatban azonban eldördültek a tengerészek fegyverei. A repülőgép pilótája és a vele érkezett két tiszt összeroskadt a jégesőként kopogó golyók előtt.

— Kérem, — mondta Lott de Vallo kapitány röviden.

A három holttestet átkutatták, a zsebekben a már látott iratokon kívül semmiféle igazoló irást, vagy olyan tárgyat nem találtak, amelyből személyazonosságukra következtetni lehetett volna. A holttesteket a kapitány parancsára a tengerbe dobták.

(Folytatjuk).

Öröklődik-e a hosszú élet? Berlinből jelentik: Németországban a tudományos kutatások megállapították, hogy a hosszú életű egyének leszármazottainak élettartama is általában hosszabb az átlagegyénekénél. Ebből arra következtetnek, hogy öröklött hajlamok a főokai a hosszú életnek. A hosszúéletű egyének életmódját vizsgálva, megállapították, hogy azok igen eltérőek. Annyit azonban sikerült megállapítani, hogy a túlzott dohányzás, alkoholfogyasztás az öregkorban végzett nehéz testi munka az élettartam megrövidüléséhez vezet. A hosszúéletűek között találhatók szellemi és testi munkát végzők, falusi és városiak, jó és rossz alvók. Egyet azonban sikerült egyöntetűen megállapítani, hogy a hosszúéletű családok kivétel nélkül nyugodt vérmérsékletűek voltak. A hosszúéletű egyénekről végzett statisztikai kimutatások szerint az emberiség átlagos életkora emelkedett ugyan, de a hosszúéletet az orvostudomány és higiénia sem tudta előidézni. Ez is világos bizonyítéka, hogy a hosszúélet függvény az életkörülményektől és sokkal inkább az öröklött hajlamoktól függ.

Megindult a sportélet Tiszaszentmiklóson. Tiszaszentmiklóson is megszületett az első szárny bontogató munka sport téren. Az ifjúság megtalálta azt a helyes utat, mely erős és kitartó jövő magyar nemzedék neveléséhez vezet. Legelső megmozdulásuk egy asztali-teniszverseny rendezése volt Vizkereszt napján, mely mindent felülmuló sikerrel végződött. A siker nem az eredményben nyilvánul meg, hanem abban a lelkesedésben és magyaros összetartásban, melyet a versenyzők és a közönség mutatott. A terem zsufolásig megtelt az érdeklődőkkel, kiket a verseny kezdetéig az „Ifjúság“ kitűnő zenekara szórakoztatott. Ezen első versenyre a kanizsai „Tisza“ csapata látogatott el. Szép játékkal 14:2 arányban győzte le a hazai csapatot. A „Tisza“ Kovács, Hegyi, Vass, Rice az „Ifjúság“ Lázár, Bálint, Leisch és Süli összeállításban szerepelt. A Tisza-nak Kovács, Vass, Hegyi 4—4 Rice 2 győzelmet, míg az Ifjúságnak Lázár és Leisch 1—1 győzelmet arattak. Versenyen kívül női egyéni és páros mérkőzéseket bemutatóként játszott a vengécsapat. Viszavágó mérkőzést vasárnap bonyolítottak le Kanizsán, melyet a Tisza hasonló eredménnyel nyert meg. Reméljük, hogy e sikeres kezdet folytatódni fog az előrehaladás útjain és tavaszra már a labdarugás terén is hallani fogunk a tiszaszentmiklósi sportolókról.

Anyakönyvi hírek. A becskerekli állami anyakönyvi hivatalnál következő bejegyzések történtek: Születések: Niszter Jenő és Török Julia fiu, Bu István Pál és Harcsa Erzsébet fiu, Mály János és Barta Erzsébet leány, Kolozsvári János és Hartig Teréz leány, Jalgoczi László és Micskei Katalin leány, Szedjakov Arzen és Csolics Emilia leány, Farkas Ádám és Cvejánov Milena fiu, Todorovics Ljubodrag és Thier Ida fiu, Mihályfi Ferenc és Ács Irma fiu, Poti Ernő és Rosenfeld Frieda leány, Hadzsimicsics Jusuf és Daics Julia fiu, Schneider Kristóf és Dama Eliza leány, Bánvég Ignác és Neidenbach Katalin fiu, Kolarics Mihály és Fülöp Margit leány, Stadtfelder Bernhardt és Wenczel Mária leány, Scherer József és Mozik Hermina leány.

Házasságok: Horváth András és Juhász Julia, Szvircev Lázár és Cvetko Miskirka, Markovljevszkelin és Marinkovics Olga, Klein Rudolf és Biebel Helena, Lányi József és Niszter Mária.

Halálozások: Dezső Ferenc 32 éves, Gera Ádám 47 éves, Polják Samu 76 éves, Konrad Julia 65 éves, Zsivkov Milka 47 éves, Turiszki Kovinka 45 éves, Bischof Eliza 75 éves, Vujnov Mita 59 éves, Juhász József 22 éves, Nagy Imre 15 éves, Jegarac Szvetozár 57 éves, Mihályfy Sándor 4 napos, Milanov Desa 25 éves, Jerics Mária 61 éves.

IRODALOM

Rovatvezető: KRISTALY ISTVAN, a BMKSz írói szakosztályának elnöke

Édesanyám...

Édesanyám kicsi háza
fehérre van meszelve.
Végével néz az utcánkra,
Kelet felé eleje
Deszkából van a kapuja,
lécből a kerítése,
ablak is van három rajta,
levélzöldre befestve.

Az én kedves édesanyám
dolgozat szép csendesen.
Rend van a pici udvarán
és a kertje is rendben.
Vigyá, hogy mit csinál apám?
Nehogy sokat szenvedjen.
De legjobban vigyáz reám,
hogy nekem minden legyen.

Hogyha el kell mennem messze,
homlokod megcsókolja:
ha végeztél dolgozod gyere,
kedvesem, mondogatja.
Lehetek közel vagy messze,
fülemben cseng a hangja:
fiacskám, vigyáz a rendre
s éppen úgy a házra!

Mikor dolgát végzé este,
párnáit igazítja;
fejét hajítja lefekvésre,
kezét imádságra
Gondolata száll az égre,
száll: Istennek föl a hála!
Van is néki könnyű éje,
van is néki jó álma.

M. J., Nagykikinda.

A magyar becsület büszke, önbizó,
nem alkuvó erejét hirdeti az alábbi
kis vers. Megrendítő benső viaskodá-
son át tisztult magyar és emberi vias-
kodás ez. A magyar ember hősi ön-
bizalma sziklakeményiséggel szól hoz-
zánk.

Szeretnék...

Szeretnék elmenni. Mégis maradok itten.
Pedig itt azt mondják: Ah, szegény... és
[nincs becsületed...]

Szeretném megmutatni, hogy igen, szegény,
De a lelke ép, tiszta, fenkölt és szerény.

Szeretnék tanulni. Hajlamom is van rá.
Szegény vagyok. Nem bírom. És kigunyol
[a világ.]

De én tünök, szenvedek. Közös magyar érdek.
Jertek már, jertek már, öleljétek meg
[testvérek.]

Azért nem csüggedek, dolgozom erősen.
Karjaim erősek. Megkeresem napi kenyereim.

M. A., Torontáltorda.

A honi föld könnyes szeretete csil-
log az egyéni fájdalomtól át, hogy az-
zal örökre eljegyezze magát és magyar-
ságát. Hítve és az alábbi vers, hűség
és szeretet a honi rög iránt, melyet
még a halálban is élőnek tud és hisz.

Bánát földje...

Cseng a kasza, vígan vannak,
Dus kalászkok gyarapodnak...
Bánátnak dus, áldott földje,
Veled leszek mindörökre.

Zeng a nóta, szüretelnek,
A pátányok gyorsan telnek...
Bánátnak dus, áldott földje,
Veled leszek mindörökre.

Bánát vonzó rónasága,
Együtt voltunk a rabságban...
Bánátnak dus, áldott földje,
Veled leszek mindörökre.

Ha az idők majd elmúlnak,
Síromon ibolyák nyílnak...
Bánátnak dus, áldott földje,
Légy magyarságom igaz őre!

F. F., Ürményháza.

A következő két kis vers már bi-
zonyos irodalmi hatás alatt készült.
Népi felfogása azonban eredeti és szép
képekben nyilatkozik meg. A vallásos
érzés és a tiszta szerelem bájos stró-
fáit itt adjuk.

Csendélet...

Keresztfa áll az út mellett,
Hittünknek szent jele.
Korhadat a fa, indáival
Repken turotja be.

Megválnók néz a lombon át,
Az arca oly szelíd...
Egy kis madár rabizta ott
Fészket s kicsinyeit.

A csárdában...

Csaplárosné mondja: Bizony,
Bíróknak lánya
Fittyet hány a legényeknek
Nincs kivétel nála.

Barna legény az asztalnál
Mosolyog magában.
S rákacsint a rózsaszálra
Ott a gombiyukában...

H.

Borongó panasz csendül ki a követ-
kező vers súlyos szavaiból. Valaki
panaszodik síró, de meg nem tört
emberi méltósággal. Nem sorolja fel
panaszait, mert azok igazsága neki
egyetlen emberi jog ahhoz, hogy bá-
nátát megszólaltassa. De fel kell fi-
gyelni erre a fájdalomra, amely még
igy is, végtelen egyszerűségében is
őszintén igaz, különösen nyugodt hang-
jában, amely emberi megértést tételez
fel és távol áll tőle minden okatlan
vád. A magyar embreiség sajátja
gos, ősi méltósága ez. Megállni ön-
magáért önmagában. A szeretetet soha
se koldulja, mert arra magát öntuda-
tosan érdemesnek tartja. És hogy mi-
lyen módon, azt egy másik versében
tárja föl, amit szintén közreadunk.

Életem tövissel telt utján...

Életem útja tövissel van tele,
Bármerre lépjek, mindig szur engemet.
Vérző lábakkal bolyongok rajta,
Nincs, aki segítene rajtam.
Nincs, aki megszámna jóval,
Utatmutató jó emberi szóval.

Nincs senki, vagyok csak magam,
Míg életem tövissel utját járom.
Vérző, tépett testtel, fájó lélekkel
Bujdosom e földi téreken.
Rám a nap sem süt igazán,
A csillag sem ragyog rám;
Életem tövissel telt utján!

És így várja a megoldást, magas
szépségvágyban, lehellettiszta mesék-
ben, aki őt nemcsak étellel, hanem a
legszebb emberi beteljesedés vágyá-
val is megajándékozta: a szép és jó
örök emberi felemelkedésével.

Anyám, mesélj...

Anyám, mesélj egy mesét.
Szép-t, valami csendes-t:
Az élet zaklató forgatagában
Szenvedő gyermeked ker tégedet.

Anyám, óh, mesélj nekem!
Hisz te mindig szépeket meséltél.
Óh, hányszor hallgattam meséd
Öledbe hajtott fejemmel.

Anyám, öledbe hajtom fejem.
Simogasd meg a gondoktól
Gyötrődő gyermeked fejét!
Anyám, óh, csak mesélj.

Ha öledbe hajtom fejem,
Csókolj meg halvány arcomat!
Mesélj egy biztató mesét,
Óh, anyám, csak mesélj.

Mesélj egy igazb világról.
Közben simogasd arcomat
Ugy, mint boldog gyermekkoromban,
Mignem elalszom öledben.

Gondtól üdött gyermeked,
Ha mesét kér tőled, mesélj neki.
Mesélj neki szépeket és jókat,
Ugy, mint boldog gyermekkoromban.

K. I., Torontáltorda.

És végül, befejezőként, még két
vers álljon itt. Az első a magyar nem-
zeti eszme egész eszményi tartalmát
adja vissza, a nép szájáról, őszinte,
világos megfogalmazásban. Nagyon
érdemes ezt a verset közreadni. A
magyar történelmi élet csodálatosan
átértett, megélt és megértett mondatai
ezek. Dokumentum ez ki és befelé
arra, hogy mi a magyar és a magyar
történelem! Az a nép, amelyben így
él a nemzeti tudat, valóban történelmi
nép. És e nép történelme — egész
erkölcsi eleven hitével — az alkotó
emberi kultúra lebonthatatlan temp-
loma. Megértjük elmúlt ezer évünket
és kétségbevonhatatlan szebb jövőn-
ket!

Bánati magyarok...!

Szeressük testvéreim az ősi rögöt, az
[áldott földet!]
Mert ez ad nemzetünknek életet, népeink-
[nek kenyereit.
Hisz tudjuk, földről kezdődött és földben
[vannak ma is az élet.
Ezért nem vágyunk mi el a faluról, e szép
[vidékről.]
De minék is vágyunk! Itt él templomunk,
Sok szép iskolánk. És vezetőink révén
Van és lesz: magyar kulturánk!
Csak mi legyünk testvéreim mindig igaz
[magyarok!]

Mert csak ez magyar emberhez méltó.
És csak úgy érdemeljük meg, hogy háza-
[inknak homlokzatán
Kint lengjen a háomszínű magyar lobogó
Ébredjen minden magyar, egy se legyen
[sorainkon kívül!]
Hisz voltál 22 évig idegen nemzet rabja,
Vagy győzünk és magyarul élünk, vagy
[mindannyian meghalunk!]
Kérjük naponként a békét és jobb jövőt.
Foglaljuk bele napi imáinkba.
Meglássátok a hites munka és igaz ima
[nem lesz hiába.
Kell, hogy kérésünk beteljesülést nyerjen,
Mert mi tiszteljük az igaz embert s munkát.
De hogyha jövőnk minket bánátiakat is
[elhív a hácba!]
Szívünk készen áll minden nagy áldozatra!
M. J.-né, S.ékelykeve.

A befejező vers a nagy magyar
Családfőhöz szól. Mátyás király óta a
magyarság egyetemét nem járta át
mélyebb szeretet Vezére iránt és
őszintebb bizalom és hűség, mint
most. Ez a szeretet egyként szól
egyéni, közvetlen szeretettel a nemzet
Atyjához és egyetemes nemzeti meg-
gondolásból a nemzetfelemelő nagy
Kormányzóhoz. Vezér és nép egyet-
len lelki egység ma, ami biztos zá-
loga a magyarság jövőjének. És ezt a
gondolatot a nép egyszerű fia a csa-
ládtag közvetlen melegégével, őszinte,
gyengéd, odaadó szeretetével és a
magyar férfi határozott hűségével
mondja el. Uj magyar eposz kezdő
sorai ezek, amelyből nemzeti törté-
nelmünk ifju, töretlen ihlete árad.

Köszöntés...

Köszöntelek Téged, Horthy Miklós Apám,
A hetvenötödik születésed napján.
Köszöntelek Téged mindnyájunknak Atyját,
Ki karodba ölelted csonka Magyar Hazánk.

Köszöntelek Téged, mint Országkormány-
[zóját,
E nehéz időkben, Hazánk gyarapítóját
Most még befejezésül, egy szót szólok
[Hozzád:]
Éltessen az Isten, még sok esztendőn át.
M. A., Torontáltorda.

Bő és érdekes anyagból válogat-
tam. A közölt írások eredeti szöve-
gezésben vannak közreadva. Nem iro-
dalmi alkotások ezek az írások. De
egy nagy, életerős alap ahhoz, hogy
érzelmi és gondolati talajukból maj-
dan azok is kicsirázzanak. Most azon-
ban — és közreadásuk ezért történt
meg — feltárták előttünk a nép egész
lelki akarát, amelynek tökéletes is-
merete nélkül népi kulturánk érzelmi
mélységét és gondolati irányának szé-
lességét lemérni csak hozzávetőlege-

sen tudnánk. A „Torontál“-ban meg-
indult szellemi mozgalomnak nagy ér-
téke ez a kulturális bizonyosság. A
lelki egység, a biztos szempont félre-
érthetetlenül jelöli meg nemzetépítő-
munkánk alapját és erejét.

Kristály István

VIDÉKI ELŐFIZETŐINKET
kérjük, hogy a megújításra szánt
összeget mielőbb adják fel, nehogy
a lap küldésében fennakadás le-
gyen.

Husadag leszállítása. Ausztrá-
liában az élelmezési miniszter
az egyheti hus fejadagot 1 kilo-
grammra leszállította.

Kanadai tojásszállítás. Az an-
gol kormány kívánságára Kanada
1944. évi tojásfeleslegét kizárólag
csak Angliába szállítják.

Teljesítsd magyar kötelességedet!

Emeld fel szövetkezeti üzletrészedet
a DMKS nagybecskereki Szövetke-
zetében (Temesvári utca 15. sz. alatt).

Jobb családból való 30

SZABÓINAST
azonnalra felveszek.

Tápai Pál Pupinova utca 7. sz.

Ujságkihordót

és rikkancsokat keres a

„TORONTÁL“

Sepp Kraft (Zápolya) utca 3. szám

A vasuti menetrend

Érvényes 1943 november 1-től

Nagybecskerekről indul:

Belgrádba 6.24, 17.07.
Gyálára 18.20.
Csókára 10.21, 18.20 (Draguti-
novo átszállás).
Kikindára 10.21, 18.20.
Versecre 3.42, 17.20.
Széchenyire 3.42, 13.22, 17.20.
Jasa Tomity—Nincsiyevo 3.42,
17.20.
Knityaninra 2.52, 17.07.
Kláriára 6.10, 18.16.
Csősztelekre 12.56.
Szőregre 10.21.

Nagybecskerekre érkezik:

Belgrádból 9.48, 22.06.
Gyáláról 6.03.
Csókáról 6.03, 16.51 (Dragutin-
ovo átszállás).
Kikindáról 6.03, 16.51.
Szécsányról 5.40, 9.05, 18.15.
Versecről 9.05, 18.15.
Jasa Tomityról—Nincsiyevo
5.40, 18.15.
Knityaninról 20.29, 9.48.
Kláriáról 5.55, 19.26.
Csősztelekről 16.55.

A szerkesztésért és kiadásért felel

Úzvegy dr. Mara Jenőné

Uri (Herren) ucca 7.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Becskek (Nagybecskerek)

Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.